

UN ROBOT TERORIZAT DE O IDEE

BETIA DE CUVINTE

Se poate face ziaristică și fără a fi trecut pe la școala de prelucrare (prin așchiere) a creierelor numită «Ștefan Gheorghiu»? Pare-se că da. Au demonstrat-o zecile de gazetari tineri care s-au impus în presa noastră post-decembristă și care, liberi de prejudecăți și clișee, au încercat să instituie un alt fel de comunicare jurnalistică — deschisă, directă, vie, plastică.

Este remarcabilă, în acest sens, ideea «României libere» de a publica o pagină întregă (marți, 13 august 1991) scrisă de tineri ziariști, intrați în redacția cotidianului prin concurs. Am citit-o cu atenție și credem și noi că (o bună parte din) acești tineri constituie «o speranță pentru redacție, o certitudine pentru cititorii noștri», cum sună, ambițios și hotărât, prezentarea făcută de redacție. Dacă însă și gazetarii mai vechi din redacția «României libere» ar fi citit cu atenție această pagină, înainte de a o tipări, s-ar fi putut corecta din timp unele alunecări de condei pe care, iată, sîntem nevoiți să le semnalăm. Nu pentru a-i descuraja — ferească Dumnezeu — pe junii aflați la începutul elanului lor jurnalistic, ci pentru a-i preveni pe unii dintre ei (chiar dacă apariția tîrzie a revistei «Teatrul azi» diminuează eficiența... profilactică) asupra faptului că lupta împotriva relor din societatea noastră este altceva decît lupta împotriva limbii române și a logicii, care, bietele, au fost și ele victime ale totalitarismului și nicidecum vinovate de ceea ce ni s-a întîmplat și ni se întîmplă. Fiind, prin urmare, de acord cu majoritatea punctelor de vedere exprimate, nu putem fi de acord și cu exprimarea lor defectuoasă.

«Dacă tot vrem să intrăm în Europa — se scrie în articolul „A doua iarnă a consensului nostru va fi grea” —, trebuie să admitem ideea că omul nu trebuie să fie redus la rolul de robot, terorizat de ideea zilnică a supraviețuirii». Trecînd peste cei doi **trebuie**, ne este foarte greu să ne imaginăm, cu toate lecturile noastre de literatură științifico-fantastică, un **robot terorizat de ideea zilnică a supraviețuirii**. Ar fi mai fantastic chiar decît serialele de la emisiunea «Știință și imaginație» a Televiziunii.

În articolul «Oferte pentru o generație tinăra» citim: «...viitorul tînărului se întrezărește incert și nesigur». Lăsînd la o parte faptul că a **întrezări** presupune o **incertitudine**, este oricum pleonastică asocierea «**incert și nesigur**» (DEX: «INCERT — care nu este cert, nesigur, îndoielnic»). Mai departe: «Care e locul lui într-o societate care nu îi cere și nu îi dă nimic în schimb?» Dacă nu îi **cere**, cum poate să-i **dea** ceva **în schimb**? În continuare: «...inițiativa și șansa de afirmare nu au nici o șansă». O șansă care nu are nici o șansă este ca un sens care nu are nici un sens. «Puterea, prin atitudinea sa (.) subvenționează moral emigrarea tinerilor și odată cu aceștia pierderea unui mare capital intelectual». Pierderea capitalului intelectual se poate produce odată cu **emigrarea tinerilor** și nu cu... **tinerii**, adică nu odată cu **aceștia**, ci odată cu **aceasta**.

În «Oare stăm liniștiți?» la P.S. aflăm: «Tot Strabon istorisește că semințiile antichității, despre care nu se putea afirma nimic de bine, dar nici nu se dorea a se spune ceva de rău, la întrebarea — ce făceau acei oameni — se găsisse o formulă hilară de răspuns...» Asta s-ar citi cam așa: Strabon istorisește că de semințiile antichității (...) se găsisse și o formulă hilară de răspuns. Ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu are nici un sens. De unde rezultă că e ceva (gramatical) în neregulă cu «de semințiile antichității».

Citind articolul «Despre inocență și perfidie politică», trecem cu îngăduință peste unele ciocniri de sunete («Trăiască concepția...», «nu că cineva rîde sadic»), dar nu putem trece peste «numele sfînf al nenorocului unor copii» (un nenoroc purtînd un nume sfînt?) și ne oprim la: «Un determinist (probabil **determinism**) demonic, o distorsiune a firescului a făcut ca tinerii acestei țări să fie înșelați de propriii săi părinți». Părinții cui? Ai tinerilor? Atunci, corect ar fi fost: **propriii lor părinți**. Ai țării? Atunci nu sînt **proprii**. Din această dilemă (gramaticală) nu putem ieși.

În rest, dorim ca **speranța** să devină **certitudine**.

Descoperim (nu neapărat pentru «echilibru») în «Adevărul» din aceeași zi (13 august 1991, și era și marți!) următoarea frază introductivă din «Reportaj cu fruntea plecată» (pagina 3): «Dialogul se întrerupe des, interlocutorul caută parcă să scămășeze anumite cuvinte «bolovan», să le acopere cu altele pentru a le atenua învelișurile țepoase, sau cu gust imposibil de amar». Ce se întîmplă aici? Ori cuvintele sînt «bolovan», deci nu pot fi scămășate și nici nu pot avea învelișuri țepoase, chiar dacă, bolovani fiind, ar avea un gust imposibil de amar, ori nu sînt bolovani. În cazul din urmă, exprimarea ar fi fost mai limpede și mai puțin bolovănoasă.

Păcat că «România Mare» s-a auto-suspendat (?!), căci acolo, da, se puteau găsi și bolovani cu gust imposibil, cu învelișuri țepoase și chiar cu **nimic** sub învelișurii!

INTERIMAR